

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsens arbete med **information/kommunikation** för
Invasiva främmande arter i kustvatten, sjöar och vattendrag

Anna Dimming samordnare akvatiska invasiva arter VG län
ias.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsens uppdrag

- Minimera spridning och bekämpa *främmande invasiva vattenlevande arter*
- Förebygga och förhindra introduktion och spridning av invasiva främmande arter
- Ansvarar för tillsyn, att lagar och regler följs.
- Ska skyndsamt rapportera fynd av nya invasiva främmande arter till Havs- och vattenmyndigheten

- Höja kunskapsläget av invasiva främmande arter i länet för ökad inrapportering (Rappen.nu)
- Infosatsningar till kommuner, allmänhet och branscher
- Inventeringar och åtgärder där det finns metoder, utveckling av metoder

Länsstyrelsens arbete för vattenlevande invasiva arter

Internt

- Tvärgrupp där alla avdelningar är representerade – handlingsplan
- **Kommunikationsplan**

Förebyggande externt

- **Informationskampanjer till allmänheten**
- **Informationsspridning på mässor, webinar mm**
- **Informationsskyltar/informationsmaterial**
- **Medborgarforskning genom skolprojekt (2017-2023)**
- **Kommunträffar/regional samarbetsyta för kommunerna**
- **Forskningsprojekt (referensgrupper)**
- **Nätverk och samarbeten med andra län för utbyte av erfarenheter, åtgärder mm**

Inventering och åtgärder:

- **Metodutveckling för inventering och bekämpning**
- **Inventeringar utifrån skyddade områden**
- **Täckning av invasiva vattenväxter**

Hittills få effektiva bekämpningsmetoder för invasiva arter i vatten

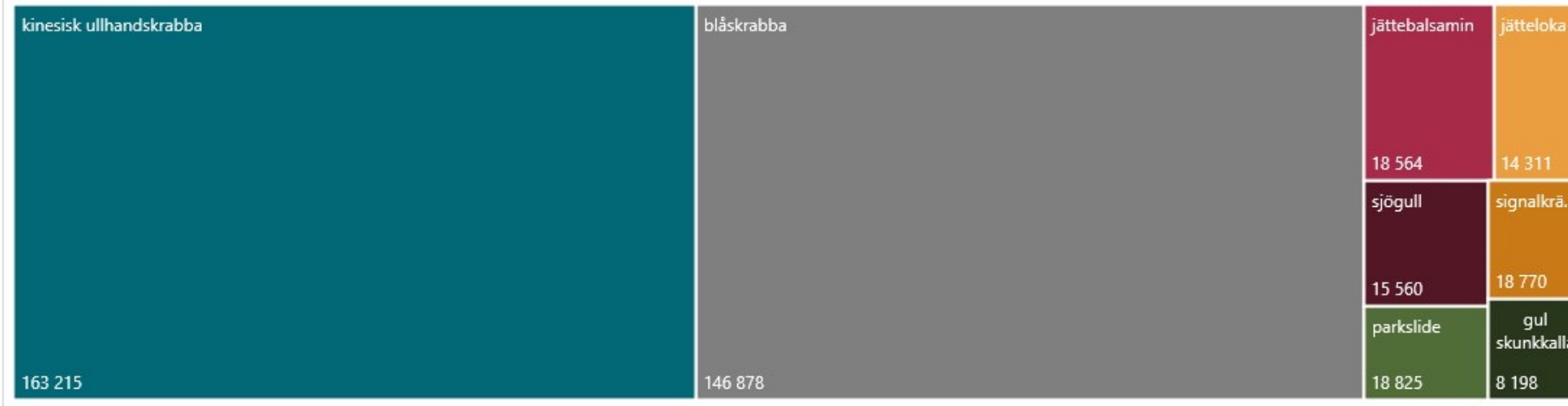

IAS: Räckvidd i sociala medier maj-september 2022

IAS: Räckvidd i sociala medier maj-augusti 2021

Några fokusarter i Västra Götalands län

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Sötvatten

Sjögul *Nymphoides peltata*

Vattenpest *Elodea canadensis*

Smal vattenpest EU-listad
Elodea nuttallii

Signalkräfta hanteringsprogram
Pacifastacus leniusculus

Saltvatten

Svartmunnad smörbult
Neogobius melanostomus

Blåskrabba
Hemigrapsus sanguineus

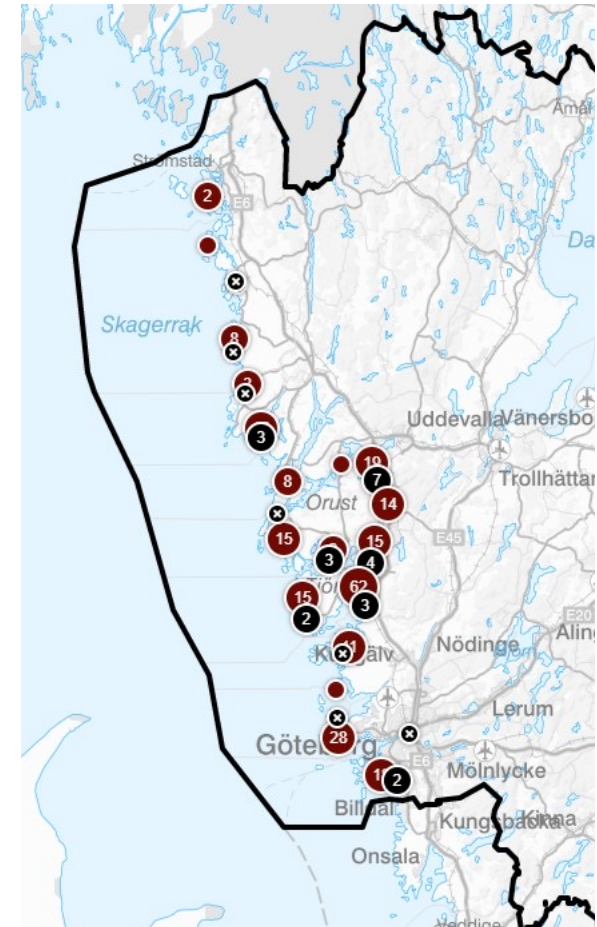
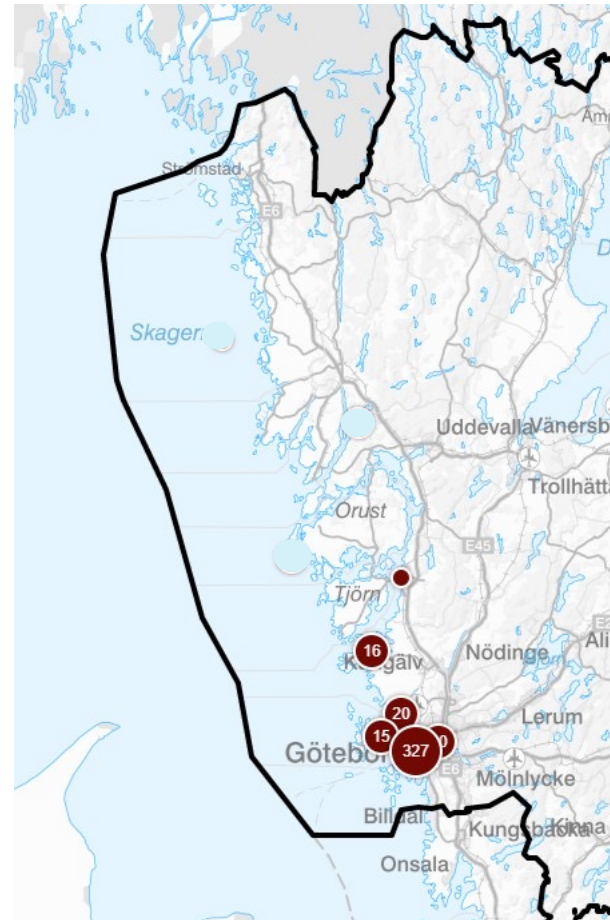
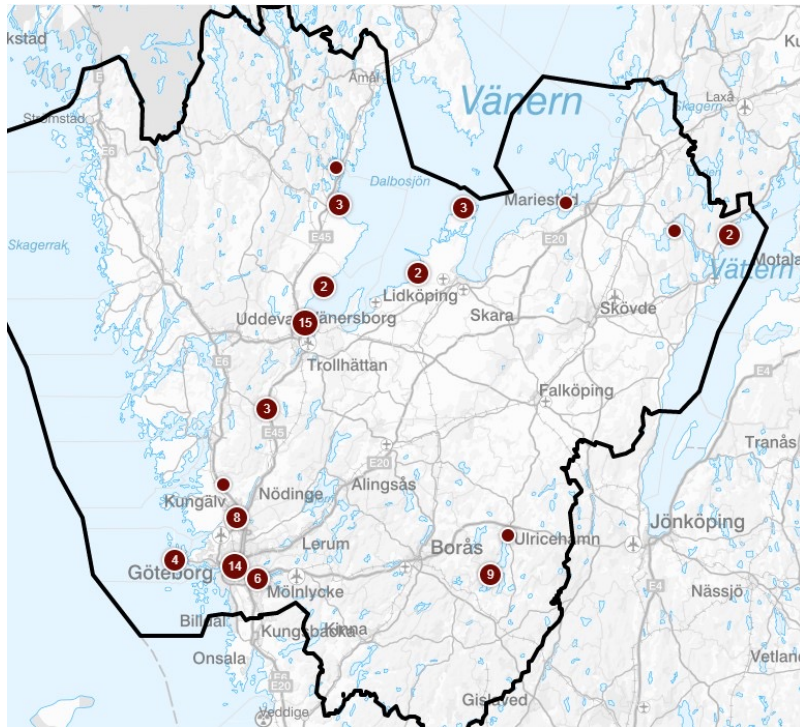
Småprickig penselkrabba
Hemigrapsus takanoi

Stillahavsostrom
Magallana gigas

Länsstyrelsen
Västra Götaland

[Fyndkartor - Artfakta från SLU Artdatabanken](#)

Exempel på olika infoinsatser

Hjälp oss att hitta invasiva krabbor

Arter av invasiva främmande krabbor sprider sig längs Västerhavets kustområde. Vi behöver din hjälp att förhindra spridningen.

Spendera du tid vid vår stranden eller på klipporna? Gilla du att fiska krabbor en fin dag? Du kan göra en viktig insats och hjälpa oss att förhindra spridning av invasiva främmande krabbor. Det är viktigt att känna igen de invasiva arterna och rapportera dina fynd. Tänk på att inte släppa tillbaka dessa krabbor i havet.

STRANDKRABBA – INHEMSK

Strandkrabban är den inhemskaste arten som kan försvämas med de invasiva arterna av krabbor. Strandkrabban skall är betydligt bredare än det är långt vilket särskiljer den från de invasiva arterna.

Strandkrabban varierar i storlek men blir oftast inte större än 10 centimeter bred över ryggskålen. Strandkrabban saknar också de strukturer på klorna, och prickmärken som flera av de invasiva arterna har.

SMAPRICKIG PENSELKRABBA – INVASIV

Kallas även för penselborstkrabba och är en ganska liten krabba som sällan blir mer än två centimeter bred över ryggskålen. Det är en art som lever i saltvatten och föredrar något längre botten än de övriga krabborna. Den påverkar ekosystemet genom att konkurrera med våra inhemskaste arter om mat och utrymme.

Den smärre prickiga penselkrabban har en nästan kvadratisk ryggskåle som har tre taggar på sidorna och är helt slät mellan ögonen. Den har ganska grova kör och hanen har en karakteristisk höft med här klövsårens kornverk. Hanan har något smärre kör och saknar höftslut.

BLÅSKRABBA – INVASIV

Kallas även småskalig strandkrabba och lever främst i saltvatten, men även flodströmningar med bräckt vatten. Den påverkar ekosystemet genom att konkurrera med inhemskaste arter om mat och utrymme. Den kan reproducera sig oftare än våra inhemskaste strandkrabba och med ett större antal ägg. Som fullvuxen blir blåskrabban inte större än 3-4 cm över ryggskålen.

Blåskrabban känns igen på den något rundade ryggskålen, som är lite bredare än den är lång, och att den är helt slät mellan ögonen. Benen är rånade med trådarna och ljusa band. Vuxna hanar har en blåaktig struktur i harnskålen på klorna.

VAD ÄR EN INVASIV ART?

Invasiva främmande arter är växter, djur eller svampar som med människans hjälp tagit sig till Sverige.

En del av dessa arter finns alltså inte för oss i sin nya miljö och kallas då invasiva. De kan sprida sig i hög hastighet, konkurrera med våra inhemskaste arter och skada ekosystem. Invasiva främmande arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald.

OM DU HITTAR EN INVASIV ART

1. Rapportera ditt fynd via www.rappen.nu
2. Fotografera krabborna från flera vinklar (ovanifrån, underifrån och bottenifrån)
3. Släpp inte tillbaka krabborna i vattnet!

*Det mest allvariga hotet till våra vilda arter är att människans aktivitet förändrar deras naturliga miljöer. Detta hot är betydligt större än de hot som kommer från invasiva främmande arter.

Detta är ett flodkräftvatten

Tänk på detta

- Det är förbjudet att olovligen flytta eller plantera ut kräftor eller fisk
- Använd inte fisk från annat vatten som bete
- Desinficera alltid fångstredskap, båtar eller annan typ av utrustning som har använts i ett annat vatten
- Desinficering sker genom att torka till fullständig torrhet, kokning, frysfrysning eller tvätt med T-röd
- Påtruffar du döda eller sjuka kräftor, anmäl det till Länsstyrelsen direkt: vestragotland@lansstyrelsen.se 010-224 40 00

Signal kräfta
Decapodaceae emarginatus

Flodkräfta
Astacus astacus

Fågeln på de olika kräftornas kan variera och bör därför inte användas för identifiering.

Vår inhemsk flodkräfta är starkt hotad. På grund av kräftpest har antalet sjöar och vattendrag där den finns minskat med 97 procent sedan början av 1900-talet.

Den absolut största orsaken till att kräftpest sprids är att människor omlagligt sätter ut den invasiva arten signalkräfta, som bär på smittan.

Flodkräftan har ofta röd viltra i rumpområdet mellan signalkräftan har en vit viltra omringad av en röd- och svart färg.

Flodkräftan har en större taggar klippa grönaktig mellan huvud och ryggskåle på vardera sida, något som inte signal kräftan har signaleringen. Dessa taggar gör det enkelt att identifiera även små flodkräftor.

Hjälptill till att bevaka våra kräftbestånd

Rapportera alla levande kräftfynd på www.rappen.nu eller skanna QR-koden

Kontakt Länsstyrelsen
vestragotland@lansstyrelsen.se
Tele: 010-224 40 00
www.lansstyrelsen.se/vestragotland

Länsstyrelsen Västra Götaland
19 april kl. 16:59

Ikväll agerar Lisebergshuset vetenskapsrouletten i fyra av gondolorna handlar det om invasiva främmande arter, krisberedskap, demokrati och klarspråk. Där sitter våra experter Klara, Anna, Pontus och Linda och svarar på frågor från bland annat många gymnasieungdomar.

- Gästerna verkar taggade och intresserade, hälsar våra experter. Och det är vi med!

#vetenskapsfestivalen Vetenskapsfestivalen Göteborg

Länsstyrelsen Västra Götaland
2021-11-19
Sida 1(4)

Hej!
Detta är information till dig som säljer akvariedjur och växter.

Du har säkert hört talas om invasiva främmande arter / IAS (Invasive Alien Species), men hur beror det dig?

Hjälp oss att informera om invasiva akvariedjur och växter till era kunder
Länsstyrelsen arbetar med att öka kunskapen om hur invasiva främmande arter sprids och varför det är viktigt att inte sprida. Du som jobbar med djur och växter är en viktig del i att kunskapen når ut för att minska spridningen av invasiva främmande arter.

Vi kommer gärna till er på ett möte, fysiskt eller digitalt, för att informera om vad som gäller. Kontakta oss för en timmes kompetensutveckling för er personal. Skulle ni vilja ha en kampanj med information till era kunder så kan vi hjälpa er med faktablad som ni kan sprida.

Välkommen att ta del av och använda de filmer, illustrationer och broschyrer i ert egen kommunikation, som finns på www.naturvardsverket.se och www.havochvatten.se.

EU-förordningen och dess invasiva främmande arter lista
Senaste uppdateringen av EU:s lista över invasiva främmande arter skedde 2019. Arterna på den listan anses som ett starkt hot mot vår naturliga flora och fauna då de kan överleva och framgångsrikt reproducera sig i vår natur. En sådan etablering av en art kan leda till stora skador. Därför är det är förbjudet att importera, sälja, byta, odla, transportera, använda och hålla levande exemplar av dessa arter. Som bilaga till detta brev finns de arter som är med på EU-listan och som kan förekomma i akvatiska och marina miljöer.

Ikke EU-listade invasiva främmande arter
Det finns även invasiva främmande arter som inte är med på EU-listan. Det finns alltså inga lagstadgade skyldigheter som gäller dessa arter. Men eftersom även dessa arter kan orsaka allvarig skada på våra ekosystem rekommenderar Naturvårdsverket och Havs- och vattenskyddsmyndigheten att alla hjälper till att begränsa spridningen. Flera av dessa arter hålls även på att utvärderas för att eventuellt tas upp på den nationella förteckningen över invasiva främmande arter, om det sker så omfattas de då av olika förbud.

Några av de mest riskfyllda invasiva främmande arterna finns du i bilagorna.

Infosatsning 2021 efter fynd av ullhandskrabba i Trollhättans slussar

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Kinesisk ullhandskrabba EU-listad
Eriocheir sinensis

Watch out!

The Chinese mitten crab is an invasive alien species that can destroy fishing gear and has negative effects on the ecosystem. It can also spread diseases and parasites and dig burrows/tunnels, which undermines shores and river banks.

We have received reports about a finding of Chinese mitten crab here in the locks in Trollhättan. Swedish agencies are therefore working together to catch the crabs before they can spread further.

The adult crabs have hairy claws with white tips but the young ones do not. Young crabs can therefore be hard to distinguish from native species.

Help us!

If you see a crab that you suspect is a Chinese mitten crab, please take pictures. If possible, take pictures from both top and bottom of the crab.

Email your pictures together with a good description of where you found the crab to:

ias@havochvatten.se

or

ias.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Thanks for your help!

Ny invasiv kolonibildande sjöpfung Filtsjöpfung ("Havsspyan") Kosterhavets Nationalpark

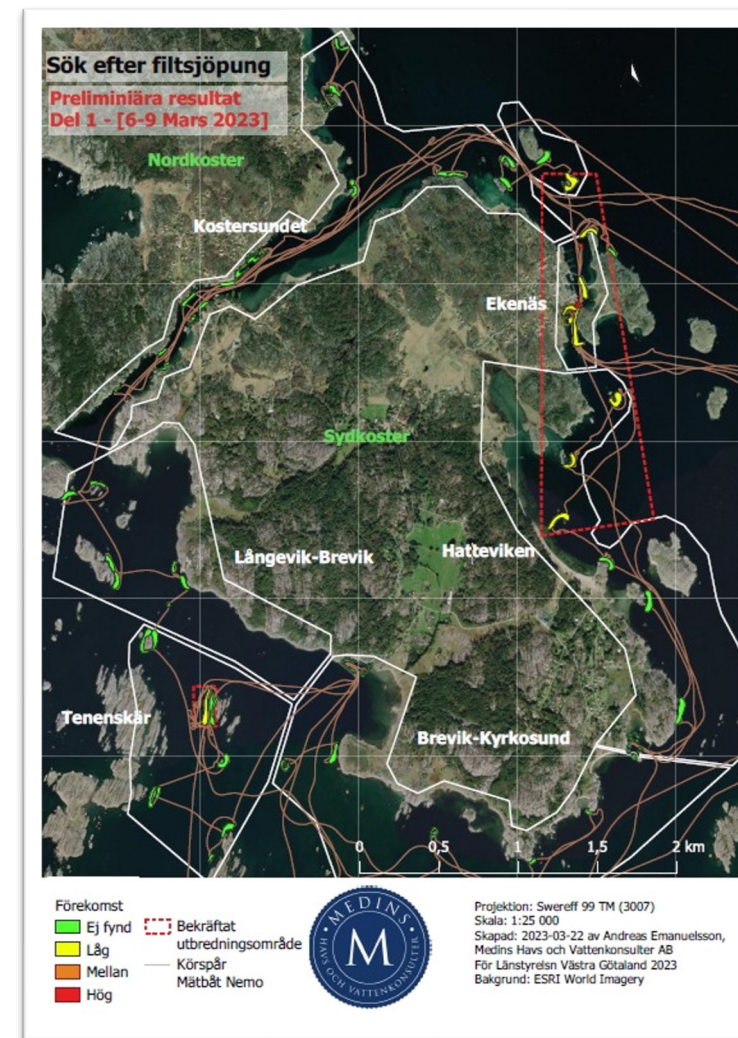
Länsstyrelsen
Västra Götaland

- Upptäcktes vid Ekenäs augusti 2022
- Akutinsatser för att se spridning med eDNA
- Info om arten i sociala medier från Länsstyrelsen, pressmeddelande
- Info på båtmässan februari
- Inventering i Kosterhavets NP i mars och april 2023
- Infosatsning maj/juni 2023 till dykklubbar och allmänheten
- Artiklar i tidskrifter
- Västerhavsveckan (Koster)

Filtsjöpfung *Didemnum vexillum*

Rapportera invasiva arter

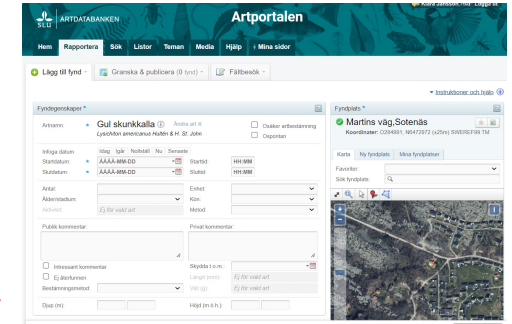
- Många vägar in men allt hamnar i Artportalen
- Direkt rapportering i Artportalen kräver inloggning
- Alla rapporter via invasivaarter.nu och rappen.nu verifieras

invasivaarter.nu

rappen.nu

artportalen.se

rapporera.artfakta.se

1 Ha platstjänster på för foton i mobilen

2 Ta bild

3 Lägg till foto - helst både närbild och miljö.

Om du vet vad det är för art kan du ange det. Rappen hjälper dig annars att hitta rätt art.

4 Ange art, antal/yta och enhet (t.ex. exemplar eller m²)

Datum & tid läggs till automatiskt

5 Lägg in namn samt e-post och/eller telefonnummer

6 Fyndplatsen läggs till automatiskt. Kontrollera så att den stämmer.

7 Rapportera!

Om ni vill nå oss på Länsstyrelsen – både för landlevande och vattenlevande invasiva arter

ias.vastragotaland@lansstyrelsen.se

